

Sygn. akt I Ns 63/17

POSTANOWIENIE

Dnia 7 marca 2017 r.

Sąd Rejonowy w Brzesku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Agata Gawłowska-Sobusiak

Protokolant: st. sekr. sądowy Agata Bober

po rozpoznaniu w dniu 7 marca 2017 r. w Brzesku

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.

z udziałem T. C., M. J.

o stwierdzenie nabycia praw do spadku po K. S.

postanawia:

I. stwierdzić, że spadek po K. S. c. J. i M., zmarłej dnia 3 lutego 2014r. w Z. i mającej tam ostatnie miejsce zwykłego pobytu, na podstawie ustawy nabyły wprost córki: T. C. i M. J.- dzieci A. i K. – obie po 1/2 części;

II. znieść koszty postępowania między stronami.

Sędzia

Agata Gawłowska-Sobusiak

Sygn. akt I Ns 63/17

UZASADNIENIE

postanowienia Sądu Rejonowego w Brzesku z dnia 7 marca 2017 r.

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z **siedzibą w S.** złożył wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po K. S.. Nadto wnioskodawca wniósł o zasądzenie od uczestników kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, a także kosztów poniesionych celem ustalenia następców prawnych spadkodawcy.

Uzasadniając wniosek wnioskodawca podniósł, że K. S. zmarła dnia 3 lutego 2014r., ostatnio zamieszkała w Z.. Wnioskodawca wskazał, że do kręgu spadkobierców po spadkodawcy wchodzi jej córki, a to uczestniczki: T. C. i M. J..

Wnioskodawca podał, że posiada wierzytelność wobec spadkodawcy wynikającą z tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy Lublin- Zachód w dniu 30 grudnia 2013r. sygn. akt VI Nc-e 1991536/13.

Uczestniczki **T. C. i M. J.** – na rozprawie w dniu 7 marca 2017r. – poparły wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po spadkodawcy na podstawie ustawy, a nadto wniosły o nieobciążanie ich kosztami postępowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Spadkodawczyni K. S., c. J. i M., zmarła dnia 3 lutego 2014 r. w Z., gdzie zamieszkiwała.

Dowód:

- odpis skrócony aktu zgonu spadkodawczyni – k. 4.

Spadkodawczyni była wdową po A. S., posiadała dwoje dzieci: T. C. i M. J. - uczestniczki. Spadkodawczyni nie miała dzieci pozamałżeńskich ani przysposobionych.

Dowód:

- odpis skrócony aktu zgonu spadkodawczyni – k. 4.

- odpis skrócony aktu małżeństwa T. C. – k. 5,

- odpis skrócony aktu małżeństwa M. J. – k. 5,

- pismo Urzędu Miasta w Z. dotyczące informacji adresowej oraz danych osobowych T. C. z dnia 27 maja 2015 r – k. 11,

- zapewnienie spadkowe uczestniczki T. C. – k. 22,

- zapewnienie spadkowe uczestniczki M. J. – k. 28.

Spadkodawczyni nie sporządziła testamentu.

Dowód:

- zapewnienie spadkowe uczestniczki T. C. – k. 22,

- zapewnienie spadkowe uczestniczki M. J. – k. 22.

Uczestniczki T. C. i M. J. nie składały oświadczeń o przyjęciu bądź odrzuceniu spadku po spadkodawcy.

Dowód:

- zapewnienie spadkowe uczestniczki T. C. – k. 22,

- zapewnienie spadkowe uczestniczki M. J. – k. 22.

Nie tyczyło się inne postępowanie o spadek po spadkodawczyni, nie został sporządzony akt poświadczenia dziedziczenia.

Dowód:

- zapewnienie spadkowe uczestniczki T. C. – k. 22,

- zapewnienie spadkowe uczestniczki M. J. – k. 22.

Spadkobierczyni posiadała zadłużenie wobec wnioskodawcy wynikające z umowy pożyczki którą zawarła, a uczestniczka T. C. była jej poręczycielem. Roszczenie to zostało stwierdzone tytułem egzekucyjnym w postaci nakazu zapłaty wydanym w dniu 29 października 2013r. przez Sąd Rejonowy Lublin- Zachód w Lublinie w sprawie o sygn. VI Nc-e 1991536/13, zaopatrzoną w klauzulę wykonalności. Zaległości spadkodawczyni wobec wnioskodawcy wynosiły łącznie z kosztami procesu 13 521,70zł.

Na podstawie wymienionego tytułu wykonawczego toczy się egzekucja. Uczestniczce T. C., jako poręczycielowi, od kilku lat dokonywane jest potrącenie ze świadczenia emerytalnego w wysokości 350,00 zł miesięcznie. Z kolei uczestniczka M. J. reguluje zadłużenie wobec wnioskodawcy całkowicie dobrowolnie, w ostatnim czasie wpłaciła kwotę 6 900,17 zł. Do spłaty pozostała jeszcze kwota około 3 078,00 zł. Uczestniczka przesłała także do wnioskodawcy postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po ojcu A. S., ponieważ wnioskodawca zamierzał skierować egzekucję do masy spadkowej po zmarłym.

Dowód:

- nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 29 października 2013 r sygn. akt VI Nc-e 1991536/13 oraz postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności z dnia 30 grudnia 2013r. – k. 5,

- zeznania uczestniczki T. C. – k. 22,

- zeznania uczestniczki M. J. – k. 22.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie aktów stanu cywilnego, pisma Urzędu Miasta B., nakazu zapłaty, zapewnień spadkowych oraz przesłuchania uczestniczek.

Dokumenty w postaci: aktów stanu cywilnego, pisma Urzędu Miasta B., nakazu zapłaty oraz postanowienia sądowego – jako dokumenty urzędowe, stanowiły dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Moc dowodowa tych dokumentów nie była kwestionowana przez strony. Na podstawie aktów stanu cywilnego oraz pisma Urzędu Miasta B. Sąd ustalił krąg spadkobierców ustawowych po spadkodawcy. Z kolei nakaz zapłaty oraz postanowienie sądowe w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności potwierdziły legitymację czynną wnioskodawcy.

Sąd uznał zapewnienia spadkowe uczestników: T. C. i M. J. za wystarczające do ustalenia, że spadkodawczyni nie posiadała innych spadkobierców niż wymienieni we wniosku oraz że spadkodawczyni nie sporządziła testamentu.

Sąd nie znalazł podstaw, aby odmówić wiary zeznaniom uczestniczek, dotyczących spłaty zadłużenia wobec wnioskodawcy, jako że były zbieżne i przekonujące.

Sąd zważył, co następuje:

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. złożył wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po K. S., c. J. i M., zmarłej dnia 3 lutego 2014r w Z., która posiadała dwie córki a to: T. C. i M. J.. Legitymację czynną do wystąpienia z wnioskiem wnioskodawca uzasadniał faktem, że jest wierzycielem spadkodawczyni.

Ustawodawca przewiduje dwa tytuły powołania do spadku, a to wolę spadkodawcy wyrażoną w testamencie oraz przepisy ustawy.

Co do zasady dziedziczenie ustawowe zachodzi wtedy, gdy spadkodawca nie sporządził testamentu. Dziedziczenie ustawowe należy traktować jako oparte na dorozumianej woli spadkodawcy, który chciał, aby spadek przypadł jego najbliższemu i nie odczuwał potrzeby sporządzenia testamentu.

Przepisy kodeksu cywilnego, a to art. 931 i nast. kc., określają grupy spadkobierców ustawowych, które kolejno dochodzą do dziedziczenia po spadkodawcy. Zgodnie z art. 931 kc w pierwszej kolejności do spadku po spadkodawcy powołani są jego małżonek i dzieci, a jeżeli dziecko nie dożyło otwarcia spadku, przypadający mu udział spadkowy dziedziczą jego zstępni – dzieci. Zgodnie z art. 932 kc w razie braku dzieci spadkodawcy, do spadku powołani są jego małżonek i rodzice. Z kolei w razie braku małżonka i rodziców spadkodawcy, do spadku powołane jest jego rodzeństwo, a jeżeli którekolwiek z rodzeństwa nie dożyło otwarcia spadku, udział, który by mu przypadął, przypada jego zstępnym - dzieciom. Należy dodać, że rodzeństwo spadkodawcy dziedziczy w częściach równych.

Jak ustalono w przedmiotowej sprawie, spadkodawczyni K. S. nie sporządziła testamentu. Zatem uprawnionymi do dziedziczenia po spadkodawcy są spadkobiercy ustawowi. Skoro spadkodawczyni była wdową, to spadkobiercami ustawowymi są dzieci spadkodawczyni. Wobec powyższego powołanymi z ustawy do dziedziczenia po spadkodawczyni są: **T. C. i M. J.**- obie po 1/2 części.

Powołanie do spadku wynikające z ustawy nie jest jednak przesłanką wystarczającą do nabycia spadku. Spadkobierca może zrzec się dziedziczenia albo odrzucić spadek.

Oświadczenie o odrzuceniu spadku może być złożone przed sądem lub notariuszem, ustnie do protokołu lub na piśmie z podpisem urzędowo poświadczonym, o czym stanowi art. 1018 § 3 kc. Oświadczenie musi być złożone w terminie sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkodawca dowiedział się o tytule swego powołania, jak stanowi art. 1015 § 1 kc. Spadkobierca, który spadek odrzucił, zostaje wyłączony od dziedziczenia, tak jakby nie dożył otwarcia spadku, o czym mówi art. 1020 kc.

W przypadku spadkobierców ustawowych sześciomiesięczny termin do odrzucenia spadku liczony jest od dnia dowiedzenia się o śmierci spadkodawcy, i jest terminem zawitym prawa materialnego, co oznacza że złożenie oświadczenia po jego upływie nie ma wywołuje żądanych skutków prawnych, jest bezskuteczne. W przypadku najbliższych członków rodziny np. dzieci zmarłego termin dowiedzenia się o śmierci najczęściej jest tożsamy z dniem śmierci. Zachowanie terminu bada sąd spadku przed wydaniem postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po danym spadkobiercy.

Warto także dodać, że zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 20 marca 2015 r o zmianie ustawy- Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r nr 539) do spadków otwartych przez dniem 18 października 2015r stosuje się przepisy dotychczasowe. Art. 1016 kc – przed zmianą – stanowił, że jeżeli jeden ze spadkobierców przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza, uważa się, że także spadkobiercy, którzy nie złożyli w terminie żadnego oświadczenia, przyjęli spadek z dobrodziejstwem inwentarza. Cytowany przepis wprowadzał fikcję prawną dotyczącą przyjęcia spadku. W świetle tego przepisu, jeżeli jeden ze spadkobierców przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza, uważało się, że także spadkobiercy, którzy nie złożyli w terminie żadnego oświadczenia, albo złożyli oświadczenia nieważne bądź bezskuteczne, także przyjęli spadek z dobrodziejstwem inwentarza (por.: wyr. SN z dnia 26 lutego 1970 r. II CR 388/69, OSNC 1970 nr 12 poz. 229; post. SN z dnia 20 grudnia 2012 r. III CZP 89/12, Lex nr 1294690).

W przedmiotowej sprawie żadna z uczestniczek nie złożyła oświadczenia o przyjęciu bądź odrzuceniu spadku po swojej matce, a termin do złożenia takiego oświadczenia w obu przypadkach już minął. Wobec powyższego **należało przyjąć, że obie spadkobierczynie ustawowe nabyły spadek po spadkodawczyni wprost**, czyli bez ograniczenia odpowiedzialności za długi spadkowe.

W tym stanie rzeczy na podstawie powołanych przepisów orzeczono jak w sentencji.

O kosztach orzeczono zgodnie z ogólną zasadą obowiązującą w postępowaniu nieprocesowy wyrażoną w art. 520 § 1 kpc, a to że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. Wnioskodawca domagał się zwrotu kosztów postępowania na które złożyły się: opłata sądowa od wniosku w kwocie 50, 00 zł, wynagrodzenie radcy prawnego w kwocie 120,00 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł, koszt wpisu do RS w kwocie 5,00 zł, a także koszty poniesione w celu ustalenia następców prawnych zmarłej tj. 39,00 zł za odpis skrócony aktu zgonu, 48,00 zł za wniosek do UG Z., 2x 39,00 zł za odpisy skrócone aktów małżeństwa uczestniczek.

W myśl art. 520 §1 kpc nie istnieje między uczestnikami postępowania nieprocesowego obowiązek zwrotu kosztów w ogóle. W praktyce oznacza to wzajemne zniesienie kosztów postępowania w rozumieniu art. 100 kpc (tak. A. Zieliński, Kodeks postępowania cywilnego, 2017). Dyrektywa art. 520 §2 kpc przewiduje jednak odstępstwo od wymienionej zasady, ale tylko w takich sytuacjach, w których uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne. Wówczas Sąd może na żądanie uczestnika lub z urzędu- jeśli

działa bez adwokata lub radcy prawnego stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości i to samo dotyczy zwrotu kosztów postępowania wyłożonych przez uczestników. Niemniej, nawet pomimo różnego stopnia zainteresowania zasada określona w §1 jest nienaruszalna jeśli interesy uczestników są wspólne (postan. SN z dnia 22 marca 2012r. V CZ 155/11).

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie nie było podstaw do zastosowania art. 520 §2 kpc. Interes wnioskodawcy w stwierdzeniu nabycia spadku po K. S. opierał się na tym, że zmarła posiadała dług wobec wnioskodawcy wynikający z umowy pożyczki. Należy podkreślić, że obie uczestniczki spłacają to zadłużenie, przy czym uczestniczka T. C. jako poręczyciel pożyczki od kilku lat ma potrącenie komornicze z tego tytułu. Skoro dług jest sukcesywnie egzekwowany, a obie uczestniczki poparły przedmiotowy wniosek, to nie można było przyjąć, że pomiędzy wnioskodawcą a uczestniczkami zachodzi jakakolwiek sprzeczność interesów.

Ponadto, jeżeli chodzi o koszty poniesione przez wnioskodawcę w celu ustalenia następców prawnych, to przecież wnioskodawca na długo przed wniesieniem niniejszej sprawy dysponował postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku po A. S.- mężu K. S.. Na jego podstawie możliwe było ustalenie następców prawnych po K. S., a zatem ponoszenie wymienionych kosztów było zupełnie bezcelowe.

Co więcej, Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 17 kwietnia 2012 r. II CSK 620/11 wskazał, że brak jest podstaw do odstąpienia od zasady wyrażonej w art. 520 § 1 kpc w sprawach o stwierdzenie nabycia spadku, gdzie interes wszystkich uczestników jest zbieżny, oczekują bowiem na orzeczenie o stwierdzeniu nabycia spadku, niezależnie od tego, czy sami- i w jakim udziale - dziedziczą spadek.

W świetle powyższego Sąd postanowił o zniesieniu kosztów postępowania między stronami.

SSR Agata Gawłowska-Sobusiak